

A ס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף יט מסכת גיטין
Some of the topics we will learn about include.

בכל כותבים
A Gett may be written with ink, other pigments, or anything that will last.

עדים שאין יודעים לחתום
The Gemara offers several solutions for witnesses who do not know how to write, on how they can sign on a Gett.

כתב על גבי כתב
The Gemara discusses a person who on Shabbos writes on top of previously written letters. He may be liable for כתב and מוחק depending on the type of ink that was used for the first and second writings.

A

בכל כותבים

עדים שאין יודעים לחתום

כתב על גבי כתב

B

עדים שאין יודעין לקרות
Regarding other שטרות there is a Machlokes whether witnesses who cannot read or write can sign their names?

נתן לה נייר חלק ואמר לה ה"ז גיטיך מגורשת
A person who gave his wife what appears to be a blank piece of paper that was not treated with עפצים, and told her this is your Gett, she is מגורשת ספק.

B

עדים שאין יודעין לקרות

נתן לה נייר חלק ואמר לה הרי זה גיטיך מגורשת

ספק מגורשת *She is*

C 'הרי זה גיטך ונטלתו וזרקתו לים וכו' וחזר ואמר שטר פסים הוא שטר אמנה הוא מגורשת
A person who gave his wife a Gett, but she threw it into the ocean and it was destroyed; and he then retracted and said this was not a Gett, but rather it was a שטר written for a potential loan she is מגורשת ודאי מגורשת הוא.
And the Gemara explains the difference between these two cases;

C

הרי זה גיטך
ונטלתו וזרקתו לים וכו'
ונכרי ואכרי
שטר פסים הוא
שטר אמנה הוא
מגורשת
ודאי מגורשת She is

1 So let's review ...

Zugt Di Mishnah

בכל כותבים

בדיו בסם בסיקרא ובקומוס ובקנקנתום

ובכל דבר שהוא של קיימא

A Gett may be written with ink, other pigments, or anything that will last. However,

אין כותבין לא במשקין ולא במי פירות

ולא בכל דבר שאינו מתקיים

A Gett may not be written with other liquids, fruit juices, or anything that will not last.

=====

1

מלני

בכל כותבים

בדיו בסם בסיקרא ובקומוס ובקנקנתום

ובכל דבר שהוא של קיימא

A Gett may be written with anything that will last

However,

אין כותבין לא במשקין ולא במי פירות

ולא בכל דבר שאינו מתקיים

A Gett may not be written with anything that will NOT last

2 The Gemara first introduces an issue of Hilchos Shabbos as it relates to our Mishnah as an introduction to the ensuing discussion:

As the Mishnah in Masechta Shabbos עג דף states;

הכותב שתי אותיות חייב

If one writes two letters on Shabbos, he is liable for מלאכת כותב.

והמוחק ע"מ לכתוב שתי אותיות חייב

And if one erases two letters, with the intention of rewriting two letters on that area, he is liable for מלאכת מוחק.

2

An issue of מלאכת כותב as it relates to our Mishnah

מלני מסכת לכותב דף ז"ע

הכותב
שתי אותיות
חייב

והמוחק ע"מ לכתוב שתי אותיות
חייב

If one ERASES two letters, with the intention of rewriting two letters on that area, he is liable for מלאכת מוחק

3 The Gemara now says
 המעביר דיו על גבי סיקרא בשבת
 If a person wrote two letters with דיו, a better ink, over two
 letters previously written with סיקרא, an inferior ink;
 רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו
 חייב שתיים
 אחת משום כותב ואחת משום מוחק
 He is liable for two מלאכות. He is liable for כותב, writing,
 because the top letters enhance the script, and he is liable
 for מוחק, erasing, because the bottom letters were thereby
 erased with the intention that the top letters be seen.

3

המעביר דיו על גבי סיקרא בשבת

Wrote 2 letters with a better ink, over letters previously written with inferior ink;

רבי יוחנן וריש לקיש
חייב שתיים
אחת משום כותב
ואחת משום מוחק

He IS liable for כותב, the TOP letters enhance the script, and he IS liable for מוחק, the BOTTOM letters were erased with the intention the top letters be seen

4 דיו על גבי דיו
 סיקרא על גבי סיקרא
 פטור
 If he wrote with דיו over דיו or with סיקרא over סיקרא, he is
 פטור, because, as Rashi explains
 הרי הוא כבתחילה
 It is the same as before, he did not enhance or erase
 anything.
 However,
 סיקרא על גבי דיו
 If he wrote with סיקרא over דיו;
 אמרי לה חייב
 מוחק הוא
 Some say he is liable for מוחק, because the bottom letters
 were erased with the intention that the top letters be seen;
 but he is not liable for כותב, because, as Rashi explains
 שמתחילה היה כתב הגון מעתה
 The top letters do not enhance, since the bottom letters
 were better.

אמרי לה פטור
 מקלקל הוא
 While others say that he is not liable for מוחק either,
 because the top letters are inferior and are considered
 מקלקל, a destructive act; and since he has no intentions to
 write other letters, it is
 מוחק שלא על מנת לכתוב

4

דיו על גבי דיו סיקרא על גבי סיקרא

פטור

הרי הוא כבתחילה
He did not enhance or erase anything

סיקרא על גבי דיו

אמרי לה פטור מקלקל הוא	אמרי לה חייב מוחק הוא
<i>The top letters are inferior and are considered מקלקל, a destructive act;</i>	<i>The bottom letters were erased with the intention that the top letters be seen</i>
He is NOT liable for מוחק	He is NOT liable for כותב
<i>Since he has NO intentions to write other letters, it is מוחק שלא על מנת לכתוב</i>	<i>שמתחילה היה כתב הגון מעתה</i>

5 Now, regarding עדים שאין יודעים לחתום Witnesses who do not know how to write, how do they sign a Gett?

שיכתבו להם בסיקרא ויחתמו
 Their names would first be written on the Gett by someone else with סיקרא, and the עדים would then trace these letters with דיו. Their חתימה would be valid, because as regarding Hilchos Shabbos כתב עליון כתב The top letters are considered a כתב, while the bottom letters are considered erased.

However, רבי יוחנן rejected this solution, because מפני שאנו מדמין נעשה מעשה As Rashi explains, that which it's considered a כתב for Shabbos is only a חומרא, a stringency; and, we cannot apply this to Gett where this will be a קולא, a leniency.

5 עדים שאין יודעים לחתום
 How do they sign a Gett?

רבי יוחנן
 Rejected this solution
 מפני שאנו מדמין נעשה מעשה
 Considered a כתב for Shabbos is ONLY a חומרא
 We CANNOT apply this to Gett it would be a קולא

ריש לקיש
 שיכתבו להם בסיקרא ויחתמו
 Their חתימה would be valid, because As regarding הלכות שבת כתב עליון כתב

6 The Gemara goes on to discuss four other solutions for עדים שאין יודעים לחתום

1. רב says מקרעין להם נייר חלק וממלאים את הקרעים דיו Their names are etched into the paper and the עדים then fill the grooves with ink.

6 4 other solutions for...
 עדים שאין יודעים לחתום

1 רב
 מקרעין להם נייר חלק וממלאים את הקרעים דיו

7

2.
שמואל says
באבר
Their names are first marked with lead and the עדים then trace these letters with דיו, because אבר is not a כתב.
Similarly, a Gett that is written with אבר is פסול.
However, their names may not first be written במי דאברה
With water that contains dissolved pieces of lead, because this IS a כתב, and it would not be considered their signature. Similarly, a Gett that is written with מיא דאברה is כשר.

7

2

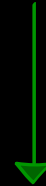
שמואל

However,

Their names may NOT first be written

במיא דאברה

Water that contains dissolved pieces of lead

This IS a כתב

Similarly,

a Gett written with מיא דאברה is כשר

באבר

Their names are first marked with LEAD the עדים then trace these letters with דיו

אבר

is NOT a כתב

Similarly,

a Gett written with אבר is פסול

8

3.
רבי אבהו says
במי מילין
Their names are first written with water that contains pieces of עפצים and the עדים then trace these letters with דיו.
However, the Gemara explains, that מי מילין is only not considered a כתב when דאפיץ
The parchment was already treated with עפצים, and as Rashi explains
הרי מראה הקלפים כמראה הכתב ואינו ניכר
The words are not noticeable, since the color is similar to the קלף.
However, their names may not first be written with מי מילין, if it was לא אפיץ
The parchment was not treated with עפצים, because then מי מילין is a כתב.

8

3

רבי אבהו

במי מילין

Their names are first written with water that contains pieces of עפצים

דלא אפיץ ❌

The parchment was NOT treated with עפצים

Then מי מילין IS a כתב

דאפיץ ✅

The parchment was already treated with עפצים

הרי מראה הקלפים כמראה הכתב ואינו ניכר

9 The same distinction would be made regarding a Gett written with מילין:
 If the קלף is אפיץ, it's פסול.
 If the קלף is לא אפיץ, it's כשר.

The same distinction would be made regarding a Gett written with מילין:
 If the קלף is אפיץ, it's פסול.
 If the קלף is לא אפיץ, it's כשר.

9 The same distinction would be made regarding a Gett written with מילין:

If the קלף is
לא אפיץ
 it's כשר

If the קלף is
אפיץ
 it's פסול

10 4.
 רב פפא says רב פפא
 ברוק
 Their names are first written with saliva, which is certainly not a כתב, and the עדים then trace these letters with דיו.

However, regarding other שטרות the Gemara cites a Braisa in which there is a Machlokes regarding this matter:

The תנא קמא says;
 עדים שאין יודעין לקרות
 קורין לפניהם וחותמים
 For witnesses who cannot read, the שטר is read to them, and they sign their names;
 ושאר יודעין לחתום
 And for witnesses who cannot write
 מקרעין להן נייר חלק וממלאים את הקרעים דיו

רבי שמעון בן גמליאל disagrees and says
 במה דברים אמורים בגיטי נשים
 These solutions are for Gittin only;
 אבל שחרורי עבדים ושאר כל השטרות
 אם יודעין לקרות ולחתום חותמין
 ואם לאו אין חותמין

However, regarding other שטרות, only witnesses who can both read and write may sign; otherwise, they may not sign, because the Chachamim were lenient for a גט only, because

שלא יהו בנות ישראל עגונות
 As Rashi explains
 דלא משכחינא סהדי בקיאי

ובתוך כך יפרש זה לים
 או ימות תיזקק ליבם
 If Bais Din does not find literate עדים promptly, the husband may soon travel abroad, and his wife may become an Aggunah, or he may die and she will be bound for Yibum,
 =====

10 4
 רב פפא
ברוק
 Their names are first written with saliva, which is certainly NOT a כתב
 דיו then trace these letters with

Regarding other שטרות
 קרייתא:

רבי שמעון בן גמליאל
 מנה דברים אחרים
בגיטי נשים
 אבל שחרורי עבדים
 ושאר כל השטרות
אם יודעין לקרות ולחתום חותמין
ואם לאו אין חותמין

The Chachamim were lenient for a גט
 שלא יבו בנות ישראל עגונות
 דלא משכחינא סהדי בקיאי
 ובתוך כך יפרש זה לים
 או ימות תיזקק ליבם

תנא קמא
 עדים שאין יודעין לקרות
קורין לפניהם וחותמים
 ושאר יודעין לחתום
מקרעין להן נייר חלק וממלאים את הקרעים דיו

11 The Gemara continues
 אמר שמואל
 נתן לה נייר חלק ואמר לה הרי זה גיטך
 מגורשת
 If a person gave his wife what appeared to be a blank
 piece of paper that was not treated with עפצים and told her,
 this is your Gett; she is divorced, because
 חיישינן שמא במי מילין כתבו
 It's possible that he wrote it with מי מילין and it's not
 visible.

As the Gemara explains
 דבדקינן ליה במיא דנרא
 אי פליט פליט
 ואי לא פליט לאו כלום הוא
 The paper is tested with a certain dye. If the writing
 appears, it IS a valid גט. However, she is only מגורשת
 possibly divorced, because we do not know whether the
 writing was visible at the time the Gett was given.
 Therefore, she obviously requires another Gett, and as
 Rashi writes;
 ואם מת אסורה לכהן וחולצת ולא מתייבמת
 דספק גרושה היא
 If her husband dies before giving another Gett, she may
 not marry a Kohen; or if he left no children, she must
 perform Chalitzah but may not perform Yibum.
 ואי לא פליט לאו כלום הוא
 But if after testing the writing does not appear, it is
 definitely not a valid Gett. She is not divorced at all, and
 she may marry a Kohen and perform Yibum.

11

אמר שמואל
נתן לה נייר חלק
ואמר לה הרי זה גיטך
מגורשת
 חיישינן שמא במי מילין כתבו
 and it's NOT visible

<p>ואי לא פליט לאו כלום הוא</p> <p>↓</p> <p>It is definitely NOT a valid Gett <i>She may marry a Kohen and perform Yibum</i></p>	<p>דבדקינן ליה במיא דנרא אי פליט פליט</p> <p><i>A certain dye</i></p> <p><i>However,</i> She is ONLY ספק מגורשת <i>We don't know whether the writing was visible at the time the Gett was given</i></p> <p>↓</p> <p>She obviously requires ANOTHER Gett ואם מת אסורה לכהן וחולצת ולא מתייבמת דספק גרושה היא</p>
---	--

12 The Gemara cites another case in which there is doubt about the גט:
 הרי זה גיטך
 ונטלתו וזרקתו לים או לאור או לכל דבר האבד
 A man gave his wife a document and said this is your Gett, and she immediately destroyed it;
 וחזר ואמר שטר פסים הוא שטר אמנה הוא
 He then retracted and said this was not a Gett, but a שטר written for a potential loan.
 מגורשת
 She is certainly divorced.
 The Gemara explains that in this case she is ודאי מגורשת
 Because
 דאיכא כתב
 His first statement that it's a Gett is accepted, because there certainly WAS visible writing on it.
 However, in the previous case of נייר חלק she is merely ספק מגורשת
 Because
 דליכא כתב
 His statement of הרי זה גיטך is NOT accepted, because there was NO visible writing.

12

Another case in which there is doubt about the גט:

**הרי זה גיטך
 ונטלתו וזרקתו לים
 או לאור או לכל דבר האבד**
She immediately destroyed it;

ומכר ואמר
שטר פסים הוא שטר אמנה הוא
A שטר written for a potential loan

מגורשת

<p><i>This case</i> <i>ודאי מאורלת</i></p> <p>▼</p> <p>דאיכא כתב</p>	<p><i>Case of נייר חלק</i> <i>ספק מאורלת</i></p> <p>▼</p> <p>דליכא כתב <i>כדי שפ' איטק</i> <i>is NOT accepted</i></p>
--	---